

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจที่จะมีอิสรภาพทางการเงินของคน Generation Y เพื่อเกษียณอายุเร็วขึ้น (FIRE Movement)

Factors Influencing Generation Y's Intention to Achieve Financial Independence for Early Retirement (FIRE Movement)

กนกวรรณ กาวิละ¹ และ สุรพัฒน์ มังคะลี²

Kanokwan Kavila¹ and Surapat Mangkalee²

นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต¹, อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ² มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Faculty of Business Administration Ramkhamhaeng University

E-mail: 6614990020@rumail.ru.ac.th¹, surapat@ru.ac.th²

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมตามแผนของคน Generation Y, การมุ่งใจด้วยความกลัว และความตั้งใจที่จะมีอิสรภาพทางการเงินของคน Generation Y เพื่อเกษียณอายุเร็วขึ้น (FIRE Movement) (2) เพื่อศึกษาอิทธิพลของพฤติกรรมตามแผนของคน Generation Y ที่ส่งผลต่อความตั้งใจที่จะมีอิสรภาพทางการเงินของคน Generation Y เพื่อเกษียณอายุเร็วขึ้น (FIRE Movement) (3) เพื่อศึกษาอิทธิพลของการมุ่งใจด้วยความกลัวที่ส่งผลต่อความตั้งใจที่จะมีอิสรภาพทางการเงินของคน Generation Y เพื่อเกษียณอายุเร็วขึ้น (FIRE Movement) กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มวัยทำงาน Generation Y ที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ผลทดสอบค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ คือ 0.901 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้สถิติความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) และสถิติถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า (1) พฤติกรรมตามแผนของคน Generation Y มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะมีอิสรภาพทางการเงินของคน Generation Y เพื่อเกษียณอายุเร็วขึ้น (FIRE Movement) ซึ่งสอดคล้องไปกับสมมติฐานข้อที่ 1 ทั้งนี้ด้านที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะมีอิสรภาพทางการเงินของคน Generation Y เพื่อเกษียณอายุเร็วขึ้น (FIRE Movement) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ 0.05 และ (2) พบว่าการมุ่งใจด้วยความกลัวมีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะมีอิสรภาพทางการเงินของคน Generation Y เพื่อเกษียณอายุเร็วขึ้น (FIRE Movement) สอดคล้องไปกับสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้ด้านที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะมีอิสรภาพทางการเงินของคน Generation Y เพื่อเกษียณอายุเร็วขึ้น (FIRE Movement) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

คำสำคัญ: พฤติกรรมตามแผน, การมุ่งใจด้วยความกลัว, อิสรภาพทางการเงิน

Abstract

The objectives of this study were to (1) investigate the planned behavior of Generation Y, fear-based motivation, and the intention to attain financial independence for early retirement (FIRE Movement); (2) examine the impact of planned behavior on Generation Y's intention to pursue financial independence for early retirement (FIRE Movement); and (3) analyze the influence of fear-based motivation on Generation Y's intention to achieve financial independence for early retirement (FIRE Movement). The sample group consisted of 400 working individuals from Generation Y in Bangkok. 400 The tools used in the research are questionnaires. The statistics used in the data analysis were percentage, frequency, mean, and standard deviation. The researchers used one-way ANOVA and multiple regression analysis.

The results of the hypothesis test showed that (1) Generation Y's planned behavior significantly influenced their intention to pursue financial independence for early retirement (FIRE Movement) at a 0.05 significance level, supporting the first hypothesis, and (2) fear-based motivation significantly affected their intention to achieve financial independence for early retirement (FIRE Movement) at a 0.05 significance level, aligning with the second hypothesis.

Keywords: Theory of planned behavior - TPB, fear-based motivation, financial independence

บทนำ

ในปัจจุบันการรับมือกับการเกษียณเป็นสิ่งที่สำคัญ แต่คนส่วนใหญ่มักมองข้ามปัญหานี้ไปเพราะให้น้ำหนักหรือเน้นกับปัจจุบันมากกว่าอนาคต ดังนั้น เมื่อเราหันมาสนใจและรับรู้ข้อมูลปัจจุบันที่ว่า ประชากรที่มีอายุสูงกว่า 65 ปีขึ้นไปประมาณ 9% ในตอนนี้จะทยอยเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และสถิติผู้สูงอายุชาวไทยในปัจจุบัน มีมากถึง 2 ใน 3 ที่ไม่มีเงินออม ส่วนที่มีเงินออมมากกว่า 1 ล้านบาทนั้นมีเพียง 5% ของจำนวนผู้สูงอายุทั้งหมด มีการเตรียมวางแผนการออม การใช้ชีวิตในบั้นปลาย รวมทั้งการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการลงทุนและการออมเพื่อเตรียมพร้อมเมื่อถึงวัยผู้สูงอายุ แต่ปัจจุบันคนในวัยทำงานยังไม่ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้มากนัก (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2564)

ซึ่งในยุคที่เต็มไปด้วยความไม่แน่นอน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยี ทำให้คนรุ่นใหม่เริ่มสนใจเกี่ยวกับการมีอิสรภาพทางการเงินมากขึ้น เพื่อที่จะได้มี “กันชน” รองรับความไม่แน่นอนที่จะเกิดขึ้น และ TMB Analysis (2563) ได้วิเคราะห์พฤติกรรมทางการเงินของ Generation Y (เกิดระหว่างปี พ.ศ. 2524 – 2539) ว่าคนกลุ่มนี้มีความฝันหรือการตั้งเป้าหมายของชีวิตไว้ค่อนข้างสูง โดยกลุ่ม Generation Y (ผู้ที่เกิดปีพ.ศ. 2524 – 2539, ข้อมูลจาก เจาะเทรนด์โลก 2022 โดย Creative Thailand,(2022)) ที่เพิ่งเริ่มต้นทำงานมีการตั้งเป้าหมายในอนาคตว่าต้องการที่จะมีเงินเก็บเฉลี่ย 6 ล้านบาท แต่ผลสำรวจด้านการใช้จ่ายและ

การเก็บออมกลับไม่สอดคล้องกับเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ เพราะคน Generation Y ส่วนใหญ่ใช้จ่ายไปกับทัศนคติที่ว่า “ของมันต้องมี” ดังนั้นคนกลุ่มนี้จึงมีความกลัวในเรื่องของการไม่มีเงินเพียงพอสำหรับใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน มีแนวโน้มการก่อหนี้เพิ่มขึ้น ขาดการตระหนักในเรื่องการวางแผนด้านการเงินในอนาคต มีแนวโน้มในการแต่งงานช้าและให้ความสำคัญกับการมีบุตรน้อยลง และให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพน้อยลง เนื่องจากการทำงานหนักและยากต่อการสร้าง Work-Life Balance ให้เป็นไปอย่างราบรื่น อีกทั้งสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่ผันผวนในปัจจุบัน ส่งผลให้คน Gen Y ต้องแบกรับภาระและความกดดันต่างๆ ทั้งจากปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน เกิดเป็นปมปัญหาที่คอยหน่วงและฉุดรั้งประสิทธิภาพและการพัฒนาไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ของคน Gen Y ซึ่งเป้าหมายการวางแผนทางการเงินที่กำลังเป็นกระแสในตอนนี้ คือการวางแผนทางการเงินแบบ FIRE MOVEMENT การที่กลุ่มคนรุ่นใหม่หวังจะมีอิสรภาพทางการเงินให้ได้ไวที่สุด เพื่อที่จะได้เกษียณอายุได้เร็วขึ้น ปลดปล่อยให้เงินทำงานโดยการวางแผนการเงินอย่างเข้มข้น และมีความตั้งใจที่จะบรรลุถึงเป้าหมายให้สำเร็จ (Sarun Ninsira. 8 ปัญหาที่ Gen Y ต้องเผชิญในยุคนี้, 2565)

จากประเด็นที่กล่าวมาข้างต้น จึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับ เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจที่จะมีอิสรภาพทางการเงินของคน Generation Y เพื่อเกษียณอายุเร็วขึ้น เพราะเป็นการศึกษาค้นหาวิธีให้คน Generation Y เกิดความตระหนักในเรื่องของการมีอิสรภาพทางการเงินเพื่อการเกษียณอายุให้เร็วขึ้น อีกทั้งยังเป็นการศึกษาพฤติกรรมของคน Generation Y และ การมุ่งใจด้วยความกลัวเพื่อเป็นแนวทางให้กลุ่มคน Generation Y ที่มีความตั้งใจจะวางแผนการเกษียณอายุเร็วขึ้น สามารถนำไปปรับใช้ได้นั่นเอง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมตามแผนของคน Generation Y, การมุ่งใจด้วยความกลัว และ ความตั้งใจที่จะมีอิสรภาพทางการเงินของคน Generation Y เพื่อเกษียณอายุเร็วขึ้น (FIRE Movement)
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของพฤติกรรมตามแผนของคน Generation Y ที่ส่งผลต่อความตั้งใจที่จะมีอิสรภาพทางการเงินของคน Generation Y เพื่อเกษียณอายุเร็วขึ้น (FIRE Movement)
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของการมุ่งใจด้วยความกลัวที่ส่งผลต่อความความตั้งใจที่จะมีอิสรภาพทางการเงินของคน Generation Y เพื่อเกษียณอายุเร็วขึ้น (FIRE Movement)

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมตามแผน Icek Ajzen และ Martin Fishbein (1985) ได้กล่าวถึงทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB) เป็นทฤษฎีทางจิตวิทยา สังคม ทฤษฎีนี้ถูก

พัฒนามาจากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Theory of Reasoned Action: TRA) เพื่อแก้ไขในเรื่องข้อจำกัดในด้านพฤติกรรมของบุคคลที่มีเจตนาในการควบคุม พฤติกรรมซึ่งไม่ได้กล่าวถึงในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ได้อธิบายว่า พฤติกรรม (Behavior) ที่ถูกแสดงออกมานั้นเป็น ผลมาจากเจตนา (Intention) ซึ่งมีปัจจัย 3 ประการที่มีอิทธิพลต่อการก่อให้เกิดเจตนา ดังนี้

1. **ทัศนคติด้านพฤติกรรม (Attitude Toward the Behavior)** หมายถึงการประเมินความรู้สึกของบุคคลต่อการกระทำพฤติกรรมที่พิจารณา รวมถึงผลที่ตามมาจากการกระทำนั้น ซึ่งอาจเป็นทั้งบวกหรือลบ บุคคลจะมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมเมื่อเชื่อว่าการกระทำดังกล่าวและผลที่ตามมานั้นเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ในทางกลับกัน บุคคลจะมีทัศนคติที่ไม่ดีหากเชื่อว่าการกระทำและผลที่ตามมานั้นเป็นโทษต่อตนเอง โดยทั่วไปแล้ว ทัศนคติที่ดีจะทำให้มีความตั้งใจในการแสดงพฤติกรรมนั้น ในขณะที่ทัศนคติที่ไม่ดีจะทำให้มีความตั้งใจที่จะหลีกเลี่ยงพฤติกรรมดังกล่าว (Icek Ajzen & Martin Fishbein, 1985)

2. **การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective Norm)** หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ใช้เป็นแหล่งอ้างอิงในการกำหนดค่านิยม ทัศนคติ และพฤติกรรมของบุคคล โดยเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลสำคัญต่อการตัดสินใจซื้อหรือการปฏิบัติพฤติกรรมต่าง ๆ (Schiffman & Kanuk, อ้างถึงใน ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2546) หรือบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของบุคคล (Engel, Blackwell, & Miniard, 1995).

3. **การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control)** หมายถึง การรับรู้ความง่าย หรือความยากในการทำพฤติกรรมนั้นให้สำเร็จ การรับรู้นี้ขึ้นอยู่กับความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อความสำเร็จ เช่น ทรัพยากรที่มีอยู่ เช่น เงิน เวลา หรือฐานะทางสังคม หรือโอกาสในการทำพฤติกรรมนั้นให้สำเร็จ นอกจากนี้ ยังรวมถึงข้อมูลข่าวสารจากบุคคลอื่นเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้อง (Meinhold & Markus, 2005)

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจูงใจด้วยความกลัว การจูงใจด้วยความกลัว หมายถึง ความพยายามเปลี่ยนเจตคติของผู้รับสารโดยการให้ข้อมูลที่ก่อให้เกิดความกลัวต่อผลร้ายที่อาจจะเกิดขึ้นได้ หากไม่เชื่อหรือปฏิบัติตามข้อมูลนั้น หัวใจของกลยุทธ์ในการจูงใจด้วยความกลัวจึง ได้แก่การกระตุ้นความกลัวให้เกิดขึ้น ความกลัว คือ การสร้างอารมณ์ทางลบแบบหนึ่ง ซึ่งเกิดควบคู่กับการกระตุ้นเร้าทางกายในระดับสูง เกิดจากการรับรู้ถึงภัยคุกคามตนเองที่มีความรุนแรงและมีโอกาสจะเกิดขึ้นกับบุคคลได้สูง ซึ่งความกลัวนี้เองจะเป็นแรงขับเคลื่อนให้บุคคลพิจารณาหนทางที่จะประพฤติ ปฏิบัติ เพื่อลดโอกาสที่บุคคลจะประสบภัยคุกคามที่อ้างอิงและลดความหวาดกลัว (Witte, 1992 as cited in Johnston and Warkentin, 2010)

Rogers 1975; Witte (1992) แรงโน้มน้าวใจโดยใช้ความกลัวยังประกอบไปด้วยสารที่สร้างการรับรู้ความสามารถ (Perceived Efficacy) ของบุคคล มี 2 แบบที่ส่งผลโดยตรงต่อความตั้งใจ (Behavioral Intent) ดังนี้

1. การรับรู้ประสิทธิภาพของการตอบสนอง (Response Efficacy) หมายถึง ระดับของความเป็นไปได้และผลกระทบของปัจจัยกระตุ้นจากภายนอกที่มีอยู่ ที่บุคคลนั้นตระหนักถึงได้ เช่นภัยคุกคามที่ส่งผลกระทบต่อ อาชีพหรือหน้าที่การงาน อาจเกิดขึ้นจากการที่บุคลากรในองค์กรเกษียณอายุหรือลาออก ยิ่งบุคคลนั้นรับรู้ถึงระดับ ของความเป็นไปได้และผลกระทบของภัยคุกคามที่มีอยู่ เช่น โอกาสในการก้าวหน้าต่ออาชีพการงาน บุคคลนั้นจะยิ่ง ตอบสนองต่อปัจจัยกระตุ้นจากภายนอกนั้น ได้ดียิ่งขึ้น (Gore & Bracken, 2005)

2. การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy) หมายถึง ระดับที่บุคคลนั้น เชื่อในความสามารถของตนเองที่จะปฏิบัติตอบสนองตามคำแนะนำ 1 (Witte, 1994 as cited in Johnston and Warkentin, 2010) ความเชื่อหรือความมั่นใจของบุคคลว่าตนเองมีความสามารถที่จะแสดงพฤติกรรมที่ต้องการนั้นจนประสบผลสำเร็จได้ผลลัพธ์ที่ต้องการ (Bandura, 1977)

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความตั้งใจมีอิสรภาพทางการเงินเพื่อเกษียณอายุเร็วขึ้น การตั้งใจจะเกิดขึ้นเมื่อเกิดการรวมกันของทัศนคติของบุคคล (Attitude) ที่มีต่อพฤติกรรมนั้นและการได้รับการสนับสนุนบรรทัดฐานจากกลุ่มอ้างอิง (Subjective Norm) โดยทัศนคติของบุคคลคือการรวมกันของความเชื่อ (Summation of Beliefs) และ การประเมินคุณค่ามัน ๆ (Evaluation toward the Beliefs) หลังจากเราได้รวบรวมความเชื่อที่เกี่ยวข้องกัน ได้แล้วก็จะเรียกว่าความเชื่อเด่นชัด ซึ่งเป็นตัวแปรที่ทำให้บุคคลเกิดทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปในทางที่เขาเชื่อ ขณะที่บรรทัดฐานกลุ่มอ้างอิง (Subjective Norm) คือการที่บุคคลหนึ่งรับแนวทางปฏิบัติมาจากอีกกลุ่มบุคคลหนึ่งและให้ความสำคัญนั่นเอง (Fishbein and Ajzen, 1975)

Vicki Robin & Joe Dominguez (1992) ได้ร่วมกันตีพิมพ์หนังสือเล่มหนึ่งที่มีชื่อว่า “Your Money or Your Life” (เงิน หรือ ชีวิตของตัวเอง) FIRE ย่อมาจาก Financial Independence Retire Early Movement คือกลุ่มคนที่เริ่มต้นวางแผนเกษียณ เพื่อที่จะ Early Retired หรือหยุดทำงานให้เร็วที่สุด เพื่อให้สามารถใช้ชีวิตแบบ New Slow Life ในแบบที่ต้องการขณะที่ยังแข็งแรงอยู่ โดยตั้งเป้าเกษียณเอาไว้ที่อายุ 30-40 ปี โดยเร่งออมและลงทุนตั้งแต่อายุยังน้อย เพื่อให้ได้ผลตอบแทนสูงและเร็วที่สุด แนวคิด FIRE เป็นแนวคิดที่พูดถึงเรื่องอิสระทางการเงิน แต่ไม่จำเป็นต้องร่ำรวย เพียงแค่มีรายได้เลี้ยงตัวเองได้ไม่ลำบาก โดยประเภทออกมาได้ดังนี้

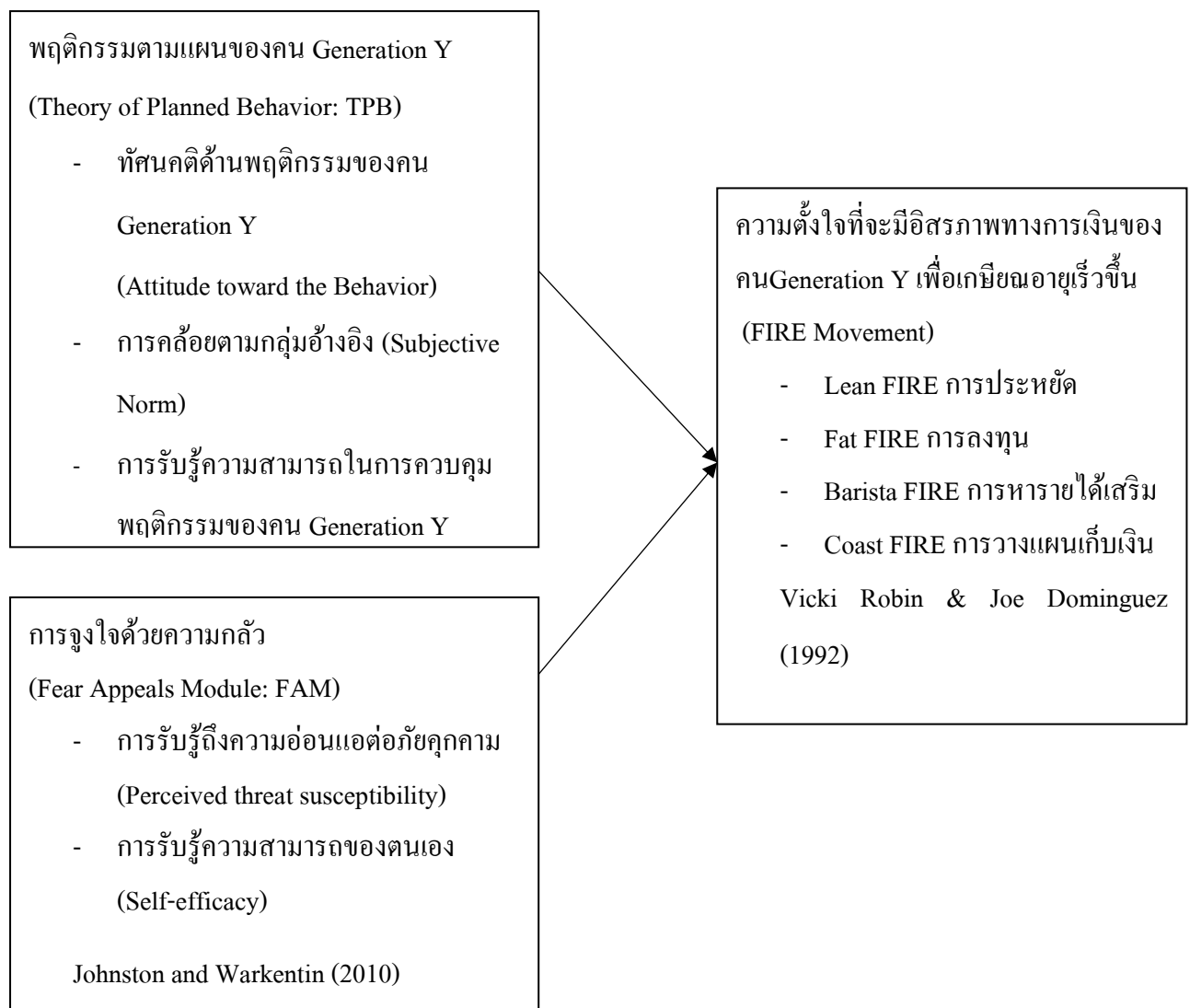
1.Fat FIRE – กลุ่มคนที่ให้ความสำคัญกับการใช้ชีวิตตามไลฟ์สไตล์ปกติ แต่ต้องการเร่งเก็บเงินโดยใช้กลยุทธ์การลงทุนเชิงรุก ดังนั้นคนกลุ่มนี้จะเน้นนำเงินเก็บมาลงทุนเพื่อให้เงินเติบโตอย่างรวดเร็ว

2.Lean FIRE – กลุ่มคนที่เน้นรัดเข็มขัดโดยการประหยัดค่าใช้จ่ายในแต่ละวัน เพื่อให้สามารถเก็บเงินให้มากที่สุดเท่าที่ทำได้ และไปถึงเป้าหมายเกษียณไวได้อย่างรวดเร็ว

3.Barista FIRE – กลุ่มที่มีรายได้จากพอร์ตการลงทุนครอบคลุมค่าใช้จ่ายส่วนตัวแบบพอดี จึงสามารถลาออกจากงานประจำได้ แต่ก็ยังคงหางานพาร์ทไทม์หรืองานฟรีแลนซ์ทำเพื่อนำมาเป็นรายได้เสริม

4.Coast FIRE – กลุ่มคนที่มีการวางแผนเก็บเงินและลงทุน เพื่อให้ช่วงอายุ 30-40 ปี มีเงินก้อนมากพอสำหรับนำไปลงทุนต่อในระยะยาวเพื่อให้ถึงเป้าหมายเกษียณอายุจริงที่ 60 ปี

กรอบแนวคิดในการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรในการศึกษา ดังนี้ ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย พฤติกรรมตามแผนของคน Generation Y ตามแนวคิดของ Ajzen (1991) และ การจูงใจด้วยความกลัว ตามแนวคิดของ Johnston and Warkentin (2010) ขณะที่ตัวแปรตามคือ ความตั้งใจที่จะมีอิสรภาพทางการเงินของคน Generation Y เพื่อเกษียณอายุเร็วขึ้น (FIRE Movement) ตามแนวคิดของ Vicki Robin & Joe Dominguez (1992) ดังแสดงในแผนภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. พฤติกรรมตามแผนของคน Generation Y มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะมีอิสรภาพทางการเงินของคน Generation Y เพื่อเกษียณอายุเร็วขึ้น (FIRE Movement)
2. การจูงใจด้วยความกลัวมีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะมีอิสรภาพทางการเงินของคน Generation Y เพื่อเกษียณอายุเร็วขึ้น (FIRE Movement)

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร ตัวอย่าง และการสุ่มตัวอย่าง ประชากรในการวิจัย คือ คนวัยทำงานที่อยู่ในกลุ่ม Generation Y ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เกิดในช่วงปี พ.ศ. 2524 – 2539 เนื่องจากผู้วิจัยไม่ทราบจำนวนประชากรของคนวัยทำงานที่อยู่ในกลุ่ม Generation Y ในเขตกรุงเทพมหานครที่แท้จริงได้ ทำให้การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สูตรการคำนวณขนาดตัวอย่างเพื่อใช้ประมาณสัดส่วนของประชากร โดยกำหนดความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 0.05 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และใช้สูตรคอเครน (Cochran, 1977) ในการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณ เท่ากับ 385 คน อย่างไรก็ตามผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เพิ่มอีก 15 คน เพื่อป้องกันความผิดพลาดจากการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 400 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างการสุ่มตัวอย่างตามความสะดวก (Convenience Sampling) โดยใช้หลักความบังเอิญในการสุ่มตัวอย่างผู้ที่อยู่ในวัยทำงานกลุ่มคน Generation Y

เครื่องมือการวิจัย แบบสอบถามประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลคำถามคัดกรองกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1 ข้อ ส่วนที่ 2 ข้อมูลลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 3-5 ลักษณะการตั้งข้อคำถามเป็นแบบการเลือกตอบแบบประเมินค่าแบบลิเคิร์ต (Likert scale) และนำไปทดสอบกับกลุ่มเป้าหมายที่คล้ายกลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 ราย ได้ค่า Cronbach's Alpha ที่ 0.847 แบบสอบถามจึงมีความเหมาะสมในการนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน เพื่อใช้ทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์การถดถอยพหุเชิงเส้นตรง (Multiple regression analysis)

ผลการวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 74.2) ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ พนักงานบริษัทเอกชน (ร้อยละ 55.5) มีรายได้ต่อเดือนอยู่ที่ 20,001 - 30,000 บาท (ร้อยละ 29.8) และค่าใช้จ่ายต่อเดือนอยู่ที่ 10,001 - 20,000 บาท (ร้อยละ 50)

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมตามแผนของคน Generation Y

พฤติกรรมตามแผนของคน Generation Y	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านทัศนคติด้านพฤติกรรมต่อ FIRE Movement ของคน Generation Y	4.22	0.5487	เห็นด้วยมาก
2. ด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง	3.86	0.6583	เห็นด้วยมาก
3. ด้านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมของคน Generation Y	3.69	0.7422	เห็นด้วยมาก
รวม	3.92	0.6497	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับพฤติกรรมตามแผนของคน Generation Y โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก และมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 3.92 โดยเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านทัศนคติด้านพฤติกรรมต่อ FIRE Movement ของคน Generation Y มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.22 และให้ความคิดเห็นคือเห็นด้วยมาก รองลงมาคือ ด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.86 ให้ระดับความคิดเห็นคือเห็นด้วยมาก และสุดท้ายด้านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมของคน Generation Y มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.69 ให้ระดับความคิดเห็นคือเห็นด้วยมาก ตามลำดับ

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจงใจด้วยความกลัว

การจงใจด้วยความกลัว	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการรับรู้ถึงความอ่อนแอต่อภัยคุกคาม (Perceived threat susceptibility)	4.22	0.5659	เห็นด้วยมาก
2. ด้านการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-efficacy)	3.99	0.6779	เห็นด้วยมาก

การจูงใจด้วยความกลัว	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
รวม	4.11	0.6219	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับการจูงใจด้วยความกลัว โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก และมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.11 โดยเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการรับรู้ถึงความเสี่ยงต่อภัยคุกคาม (Perceived threat susceptibility) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอยู่ที่ 4.22 ระดับความคิดเห็นคือเห็นด้วยมาก และ ด้านการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-efficacy) มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.99 ระดับความคิดเห็นคือเห็นด้วยมาก ตามลำดับ

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความตั้งใจที่จะมีอิสรภาพทางการเงินของคน Generation Y เพื่อเกษียณอายุเร็วขึ้น (FIRE Movement)

ความตั้งใจที่จะมีอิสรภาพทางการเงินของคน Generation Y เพื่อเกษียณอายุเร็วขึ้น (FIRE Movement)	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ตั้งใจตั้งเป้าหมายให้ชัดเจนเพื่อเกษียณอายุเร็วขึ้น	3.99	0.8996	เห็นด้วยมาก
2. ตั้งใจวางแผนทางการเงินเพื่อไม่ให้กังวลปัญหาการดำเนินชีวิตในอนาคต	4.23	0.7372	เห็นด้วยมาก
3. ตั้งใจหารายได้ต่อปีมากกว่าการพึงพอใจในการทำงาน	3.87	0.8929	เห็นด้วยมาก
4. ลงทุนอย่างมุ่งมั่นตั้งใจเพื่อสร้าง Passive Income	3.82	0.9504	เห็นด้วยมาก
5. มุ่งมั่นตั้งใจในการลดค่าใช้จ่าย	4.05	0.8688	เห็นด้วยมาก
รวม	3.99	0.8698	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับความตั้งใจที่จะมีอิสรภาพทางการเงินของคน Generation Y เพื่อเกษียณอายุเร็วขึ้น (FIRE Movement) โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก และมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 3.99 เมื่อวิเคราะห์ในรายละเอียดต่างๆ พบว่า ตั้งใจวางแผนทางการเงินเพื่อไม่ให้กังวล

ปัญหาการดำเนินชีวิตในอนาคต มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 4.23 และให้ระดับความคิดเห็นคือเห็นด้วยมาก รองลงมาคือ มุ่งมั่นตั้งใจในการลดค่าใช้จ่าย มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.05 ระดับความเห็นด้วยเห็นด้วยมาก ลำดับต่อมา ตั้งใจตั้งเป้าหมายให้ชัดเจนเพื่อเกษียณอายุเร็วขึ้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.99 ระดับความเห็นด้วยคือเห็นด้วยมาก ตั้งใจหารายได้ต่อปีมากกว่าการพึงพอใจในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.87 ระดับความเห็นด้วยคือเห็นด้วยมาก และ ลงทุนอย่างมุ่งมั่นตั้งใจเพื่อสร้าง Passive Income มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.82 ระดับความเห็นด้วยคือเห็นด้วยมาก ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตาราง 4 พฤติกรรมตามแผนของคน Generation Y มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะมีอิสรภาพทางการเงินของคน Generation Y เพื่อเกษียณอายุเร็วขึ้น (FIRE Movement)

พฤติกรรมตามแผนของคน Generation Y	B	t	Sig.
ค่าคงที่			
1. ด้านทัศนคติด้านพฤติกรรมต่อ FIRE Movement ของคน Generation Y	0.219	4.476	0.000**
2. ด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง	0.189	4.260	0.000**
3. ด้านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมของคน Generation Y	0.296	7.709	0.000**

$R = 0.615$, $R^2 = 0.379$, $SEE = 0.478$, $F = 80.502$, $Sig\ F = 0.000$

* มีระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

** มีระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 พบว่า พฤติกรรมตามแผนของคน Generation Y มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะมีอิสรภาพทางการเงินของคน Generation Y เพื่อเกษียณอายุเร็วขึ้น (FIRE Movement) พบว่า พฤติกรรมตามแผนของคน Generation Y มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะมีอิสรภาพทางการเงินของคน Generation Y เพื่อเกษียณอายุเร็วขึ้น (FIRE Movement) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ซึ่งเมื่อวิเคราะห์รายละเอียดจะเห็นว่าพฤติกรรมตามแผนของคน Generation Y ด้านทัศนคติด้านพฤติกรรมต่อ FIRE Movement ของคน Generation Y ด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ด้านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมของคน Generation Y มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะมีอิสรภาพทางการเงินของคน Generation Y เพื่อเกษียณอายุเร็วขึ้น (FIRE Movement) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 โดยมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน

ตาราง 5 การจงใจด้วยความกลัวมีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะมีอิสรภาพทางการเงินของคน Generation Y เพื่อเกษียณอายุเร็วขึ้น (FIRE Movement)

การจงใจด้วยความกลัว	B	t	Sig.
ค่าคงที่			
1. ด้านการรับรู้ถึงความอ่อนแอต่อภัยคุกคาม (Perceived threat susceptibility)	0.176	4.298	0.000**
2. ด้านการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-efficacy)	0.553	16.144	0.000**

R = 0.692, R² = 0.479, SEE = 0.438, F = 182.318, Sig F = 0.000

* มีระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

** มีระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 พบว่า การจงใจด้วยความกลัวมีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะมีอิสรภาพทางการเงินของคน Generation Y เพื่อเกษียณอายุเร็วขึ้น (FIRE Movement) พบว่า การจงใจด้วยความกลัวมีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะมีอิสรภาพทางการเงินของคน Generation Y เพื่อเกษียณอายุเร็วขึ้น (FIRE Movement) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ซึ่งเมื่อวิเคราะห์รายละเอียดจะเห็นว่า การจงใจด้วยความกลัว ด้านการรับรู้ถึงความอ่อนแอต่อภัยคุกคาม (Perceived threat susceptibility) และด้านด้านการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-efficacy) มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะมีอิสรภาพทางการเงินของคน Generation Y เพื่อเกษียณอายุเร็วขึ้น (FIRE Movement) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 โดยมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน

การอภิปรายผลการวิจัย

1. พฤติกรรมตามแผนพฤติกรรมตามแผนในด้านทัศนคติด้านพฤติกรรมของคน Generation Y (Attitude toward the Behavior) ด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective Norm) ด้านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมของคน Generation Y (FIRE Movement) มีอิทธิพลต่อตั้งใจที่จะมีอิสรภาพทางการเงินของคน Generation Y เพื่อเกษียณอายุเร็วขึ้น (FIRE Movement) สอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีของ Fishbein and Ajzen (1975) ได้อธิบายว่า การตั้งใจจะเกิดขึ้นเมื่อเกิดการรวมกันของทัศนคติของบุคคล (Attitude) ที่มีต่อพฤติกรรมนั้นและการได้รับการสนับสนุนบรรทัดฐานจากกลุ่มอ้างอิง (Subjective Norm) โดยทัศนคติของบุคคลคือการรวมกันของความเชื่อ (Summation of Beliefs) และ การประเมินคุณค่า นั้น ๆ

(Evaluation toward the Beliefs) หลังจากเราได้รวบรวมความเชื่อที่เกี่ยวข้องกันได้แล้วก็จะเรียกว่าความเชื่อเด่นชัด ซึ่งเป็นตัวแปรที่ทำให้บุคคลเกิดทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปในทางที่เขาเชื่อ ขณะที่การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective Norm) คือการที่บุคคลหนึ่งรับแนวทางปฏิบัติมาจากอีกกลุ่มบุคคลหนึ่งและให้ความสำคัญนั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กมลพร เฟื่องนวม ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจในการซื้อบ้านเดี่ยวรกรักโลกของผู้บริโภค พบว่าปัจจัยด้านทัศนคติต่อการซื้อบ้านเดี่ยวรกรักโลก ปัจจัยด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมมีผลต่อความตั้งใจในการซื้อบ้านเดี่ยวรกรักโลก สอดคล้องกับทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการซื้อบ้านเดี่ยวรกรักโลก

2. การจูงใจด้วยความกลัวในด้านการรับรู้ถึงความอ่อนแอต่อภัยคุกคาม (Perceived threat susceptibility) และด้านการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-efficacy) มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะมีอิสรภาพทางการเงินของคน Generation Y เพื่อเกษียณอายุเร็วขึ้น (FIRE Movement) สอดคล้องกับทฤษฎีของ Johnston and Warkentin (2010) ได้นำเสนอแบบจำลองการโน้มน้าวใจโดยใช้ความกลัวซึ่งอธิบายถึงความตั้งใจใช้ของผู้ใช้งานที่เกี่ยวข้องกับความกลัวโดยการสื่อสารแบบโน้มน้าวใจ ซึ่งเป็นสารที่ถูกออกแบบมาเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายกลัวโดยอธิบายถึงสิ่งเลวร้ายที่อาจจะเกิดขึ้นกับพวกเขาหากไม่ทำตามข้อความที่แนะนำ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เอกลักษณ์ อัดตะนัง (2559) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจใช้ระบบจัดการความรู้ในองค์กร พบว่า การรับรู้ถึงความอ่อนแอต่อภัยคุกคามส่งผลทางบวกต่อการรับรู้ความสามารถของตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเองส่งผลทางบวกต่อความตั้งใจใช้ระบบจัดการความรู้ในองค์กร จะเห็นได้ว่าปัจจัยด้านแรงจูงใจด้วยความกลัวส่งผลต่อความตั้งใจใช้ระบบจัดการความรู้ในองค์กร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจที่จะมีอิสรภาพทางการเงินของคน Generation Y เพื่อเกษียณอายุเร็วขึ้น (FIRE Movement) ทั้งนี้ผู้วิจัยขอสรุปข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผน การปรับปรุง และพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและการนำไปใช้ประโยชน์ในอนาคต

1.พฤติกรรมตามแผนของคน Generation Y มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะมีอิสรภาพทางการเงินของคน Generation Y เพื่อเกษียณอายุเร็วขึ้น (FIRE Movement) แสดงให้เห็นได้โดยสรุป ดังนี้

- ด้านทัศนคติด้านพฤติกรรมของคน Generation Y เสนอแนะให้คนใน Generation Y ควรมีการการตั้งเป้าหมายทางการเงินที่ชัดเจน โดยกำหนดเป้าหมายที่สามารถวัดผลได้ เช่น จำนวนเงินที่ต้องการเก็บออม

ก่อนเกษียณเพื่อเพิ่มความตระหนักรู้เกี่ยวกับความสำคัญของการมีอิสรภาพทางการเงินและการเกษียณอายุเร็วขึ้น และในเรื่องของการสร้างวินัยทางการเงิน

- ด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง โดยพื้นฐานคน Generation Y ในวัยทำงานจะให้ความสำคัญกับครอบครัวเป็นหลัก ดังนั้นหากครอบครัวมีความรู้ความเข้าใจในการมีอิสรภาพทางการเงินเพื่อเกษียณอายุเร็วขึ้น ก็จะมีส่วนช่วยสนับสนุนความคิด ความตั้งใจที่อยากจะมามีอิสรภาพทางการเงินของคน Generation Y ได้

- ด้านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมของคน Generation Y เป็นหนึ่งในปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลต่อความตั้งใจที่จะมีอิสรภาพทางการเงินเพื่อเกษียณอายุเร็วขึ้น (FIRE Movement) ดังนั้น ควรศึกษาและการอบรมเกี่ยวกับการวางแผนการเงิน การลงทุน และการสร้างรายได้เสริม เป็นสิ่งสำคัญที่สามารถทำได้ เพื่อเพิ่มความมั่นใจในความสามารถของคน Generation Y ในการจัดการการเงินของตนเองได้

2. การจูงใจด้วยความกลัวมีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะมีอิสรภาพทางการเงินของคน Generation Y เพื่อเกษียณอายุเร็วขึ้น (FIRE Movement) แสดงให้เห็นได้โดยสรุป ดังนี้

- ด้านการรับรู้ถึงความอ่อนแอต่อภัยคุกคาม (Perceived threat susceptibility) เป็นหนึ่งในปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลต่อความตั้งใจที่จะมีอิสรภาพทางการเงินเพื่อเกษียณอายุเร็วขึ้น (FIRE Movement) เพราะในปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งเศรษฐกิจ ค่าครองชีพ หรือสิ่งแวดล้อมต่างๆ ทั้งจากอากาศ หรือโรคระบาด ดังนั้นเราควรตระหนักถึงหากเราต้องใช้ชีวิตหลังเกษียณเราจะอยู่ได้อย่างไร

- ด้านการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-efficacy) มีความสำคัญที่ส่งผลต่อความตั้งใจที่จะมีอิสรภาพทางการเงินเพื่อเกษียณอายุเร็วขึ้น (FIRE Movement) จึงควรใช้โอกาสนี้ในการจัดการ วางแผนทางการเงิน หรือวางแผนการใช้ชีวิต เพราะคนวัยทำงาน Generation Y หลายคนที่อาจจะมีความตั้งใจที่จะลงมือเก็บเงิน เริ่มลงทุน แต่ยังขาดการวางแผนที่ดี ดังนั้นหากเรารับรู้ความสามารถของตนเองแล้วว่าขาดทักษะในด้านไหนก็ให้ศึกษาเพิ่มเติม เพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายได้เร็วขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ของการศึกษาการวิจัยมากยิ่งขึ้น โดยการศึกษาครั้งนี้ศึกษาเฉพาะกลุ่มตัวอย่างของคน Generation Y ในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยขอแนะนำให้ขยายกลุ่มพื้นที่การศึกษาเพิ่มขึ้น โดยไม่ได้ศึกษาเฉพาะในกรุงเทพ อาจจะขยายไปในพื้นที่จังหวัดอื่น ๆ ด้วย เพื่อจะได้ทราบถึงความตั้งใจที่จะมีอิสรภาพทางการเงินของคนวัยทำงาน Generation Y ที่ไม่ได้อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร และสามารถนำผลการวิจัยมาเปรียบเทียบกับผลการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งอาจเป็นประโยชน์แก่บุคคลที่สนใจศึกษาเรื่องนี้มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- การตลาดวันละตอน. (2567). รู้จัก The Theory of Planned Behavior ทฤษฎีทำนายพฤติกรรมที่นักการตลาดต้องรู้. สืบค้นจาก <https://www.everydaymarketing.co/knowledge/theory-of-planned-behavior-that-marketers-must-know/>
- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2564). สถิติผู้สูงอายุของประเทศไทย 77 จังหวัด. สืบค้นจาก <https://www.dop.go.th/th/know/1>
- กมลพร เฟื่องนวม. (2565). ปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจในการซื้อบ้านเดี่ยวรักษ์โลกของผู้บริโภค. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จุฬารัตน์ สิริอังกุล. (2563). ทักษะการออมและการลงทุนของ Generation Y ภายหลังจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เอกลักษณ์ อัดตะนัง. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจใช้ระบบจัดการความรู้ในองค์กร [ค้นคว้าอิสระ], มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Ajzen, I. (1985). From intentions to actions: A theory of planned behavior. Heidelberg, Germany: Springer.
- Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior, organizational behavior and human decision. Processes, 50, 179-211.
- George, D., & Mallery, P. (2003). SPSS for Windows step by step: A simple guide and reference. 11.0 update. 4th ed. Boston: Allyn & Bacon.
- Gore, J. M., & Bracken, C. C. (2005). Fear appeals: A review of the literature. Health Communication, 18(2), 113-130.
- Robin, V., & Dominguez, J. (1992). Your money or your life: 9 steps to transforming your relationship with money and achieving financial independence. Penguin Books.